

ekstensiv Weidewirtschaft. Navnlig på de adelige godser gennemførtes ved arbejdsdeling, som vi kender det her i landet, en oksefedning, der leverede fedekvæg af en kvalitet, så det kunne fortrænge det østeuropæiske fedekvæg fra de vesteuropæiske markeder ved Rhinen. Denne udvikling har særlig interesse fra dansk synspunkt, fordi Danmark via Slesvig og Holsten hører til samme studeavlsområde som Oldenburg-Ostfriesland, og den danske eksport netop i 16. og 17. årh. nød godt af erobringen af disse vesttyske og hollandske markeder. Den begyndende spaltning i kvægbruget kan også spores i Danmark, hvor mejeribruget begynder at vinde indpas på øerne, mens studefedningen navnlig holdt sig i Jylland.

Poul Enemark

Anders Sørensen Vedel: Den danske Krønike. Saxo-oversættelse. Facsimile-udgave med indledning af Allan Karker. (Gads, 1967). 27 og 579 s.

Anders Sørensen Vedels berømte oversættelse fra 1575 er først og fremmest et litterært og sprogligt dokument, hvis vurdering må være overladt filologien, men fortalen og indledningen til de enkelte bøger af Saxo indeholder et historisk stof, der både viser Vedels og hans tids syn på beretningen om fortiden. Efter dette skal historien gøre direkte nytte ved at give eksempler, hvor alle som i et spejl kan se, at Gud støtter de fromme og forfølger de slette. Ganske bortset fra, at dette synspunkt næppe deles af nutidens teologer, berører det en væsentlig side af historiens problem, som prof. Povl Bagge udførligt har diskuteret i *Hist. Tidsskr.* 10,V, s. 355-84. Der er her ikke grund til at fortsætte drøftelsen, og

der skal kun gøres opmærksom på, at hvis man går ind for historien som en advarende og belærende eksempelsamling, har man samtidig anerkendt dens sandhedsværdi, da den vil være unyttig til dette formål, hvis den kun bestod af mere eller mindre usikre oplysninger, og desto mærkeligere er det, at man ikke på denne tid har indladt sig på en nærmere undersøgelse af, hvilke betingelser der gælder for beskrivelsen af fortiden, men troskyldigt er gået ud fra, at dette arbejde var overflødig.

I århundredernes løb er der fremkommet flere oversættelser af Saxo, og man har afvejet deres indbyrdes værdi. Sandheden er vel den, at der ikke gives nogen fast norm at dømme efter. Enhver tid må finde sin måde at oversætte på, og der er ikke grund til at forkaste Schoubølles oversættelse fra 1752. Den er lige så karakteristisk for sin periode, som Jørgen Olriks fra begyndelsen af dette århundrede med sin let grundtvigianske farve passede til sin tid. Snarere er der grund til at advare mod at glemme originalteksten med dens rigdom af sproglige variationer, om end den enkelte steder er præget af eloquentia Asiana.

Allan Karkers indledning orienterer godt i oversættelsens historie, ligesom den bringer prøver på de forskellige danske tekster til en nyttig sammenligning. Det danske Sprog- og Litteraturselskab har ære af udgaven.

Helge Sjøgaard

Skiftet efter rigsråd Eske Brock. Udgivet af Udvalget for udgivelse af kilder til landbefolkningens historie. Ved C. Rise Hansen. (I kommission hos Dansk Videnskabs Forlag, 1965).

De fleste vil nok erindre Eske Brock for hans dagbøger og vel især for hans